

Barnet och förskolan - förskoledidaktiska aspekter **The Child and Preschool - Educational Aspects of Preschool**

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 11FK20

Version: 8.0

Fastställt av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2015-11-24

Gäller från: VT 2016

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Pedagogiskt arbete (G1F)

Utbildningsområde: Undervisning 50%, Verksamhetsförlagd utbildning 50%

Ämnesgrupp: Pedagogik

Förkunskapskrav: Godkänt resultat från all VFU i tidigare termin inom ramen för Förskollärarytbildning, 210 hp.

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Kursen ges den andra terminen i förskollärarytbildningen och har förskoledidaktiska utgångspunkter med störst fokus på de yngsta barnen i förskolan. Kursen syftar till att utifrån aktuell forskning om förskolan som institution problematisera frågor både om lekens och omsorgens betydelse i relation till de yngsta barnens lärande och utveckling och det egna ledarskapet. Teorier för de yngsta barnens anknytning och vad dessa får för betydelse i praktiken diskuteras. Vissa för förskolan bärande begrepp behandlas, exempelvis problematiseras barns perspektiv och barnperspektiv samt begreppet barndom och hur den moderna barndomen kan gestaltas. Vidare behandlas och diskuteras språk och kommunikation samt matematik och matematisk begreppsbyggnad på ett för studenten introducerande sätt och även språk- och matematikstimulerande miljöer identifieras. I kursen diskuteras också betydelsen av samarbete mellan vårdnadshavare och förskolans personal. I kursen ingår verksamhetsförlagd utbildning (VFU) med 6 hp där studenten ansvarar för vissa undervisningsmoment som skriftligt planeras och utvärderas samt att studenten genomför observationer som presenteras i en rapport. Vidare behandlas hur digitala läresurser och estetiska lärprocesser kan användas som pedagogiska redskap. Studenterna möts i studiegruppsarbete där innehållet i litteratur, föreläsningar och seminarier diskuteras och problematiseras inför examinationer. Vidare behandlas vetenskapliga texter ur ett forskningsetiskt perspektiv.

Mål

Efter genomgången kurs skall studenten kunna

- redogöra för hur synen på kunskap och lärande har förändrats över tid och hur detta har kommit till uttryck i olika styrdokument för förskolan med särskilt fokus på matematik och matematisk begreppsbyggnad
- redogöra för och diskutera innebörden i begreppen barnperspektiv och barns perspektiv samt barns möjligheter till delaktighet med utgångspunkt i aktuell forskning och i relation till förskolans verksamhet
- definiera samt resonera kring begreppen barndom och det kompetenta barnet med utgångspunkt i aktuell forskning om begreppet "den moderna barndomen"
- utifrån aktuell forskning redogöra för barns motoriska, sociala, emotionella, kommunikativa, språkliga och matematiska utveckling och med hjälp av centrala begrepp och teorier diskutera hur dessa förmågor kan stimuleras
- redogöra för relationen mellan omsorg, lärande och utveckling samt resonera kring förskollärares roll och ansvar samt kring hur detta kan komma till uttryck i förskolan
- beskriva och motivera hur grundläggande matematiska begrepp kan introduceras för barn i förskoleåldrarna samt exemplifiera hur man på olika sätt kan arbeta för att utveckla barns matematiska medvetenhet
- skriftligt redogöra för och diskutera lekens betydelse för barns lärande och hur den kan stimulera barns fantasi, inlevelseförmåga och förmåga till samarbete
- redogöra för hur kreativa språk- och matematikutvecklande miljöer kan skapas och utvecklas i förskolan
- skriva och bearbeta texter enligt vedertagen svensk skriftspråksnorm och med användande av källhänvisningsteknik enligt Harvardsystemet

- använda observationer som metod i samband med verksamhetsförlagd utbildning samt analysera insamlade data i relation till yrkesroll och/eller barns utveckling
- granska och bedöma för kursens innehåll relevanta vetenskapliga texter ur ett forskningsetiskt perspektiv
- redogöra för hur digitala läresurser och estetiska lärprocesser kan användas för att stimulera barns lärande och utveckling med koppling till förskolans pedagogiska praktik
- omsätta egna ämneskunskaper till lärandesituationer i förskolan utifrån inventering av den pågående lärandesituationen
- beskriva hur det egna ledarskapet påverkar lärandesituationen i förskolan med utgångspunkt i ett mångfalds-, jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv
- i samråd med VFU-lärare formulera mål, planera, leda, genomföra, utvärdera och dokumentera lärandesituationer samt muntligt och skriftligt redogöra för arbetsprocessen och dess resultat
- samverka med kollegor och etablera kontakt med vårdnadshavare
- i mötet med barn och kollegor använda ämneskunskaper och ämnesdidaktiska begrepp i ett relevant yrkesspråk

Undervisningsformer

Föreläsningar, seminarier, arbete i studiegrupp, workshops och verksamhetsförlagd utbildning.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Individuell skriftlig tentamen, litteraturseminarier med individuella inlämningsuppgifter, närvaro på och omdöme från verksamhetsförlagd utbildning i förskolan, individuell skriftlig rapport, enskild didaktisk reflektion samt individuell muntlig redovisning.

Vid underkänt betyg vid det första examinationstillfället på verksamhetsförlagd utbildning har studenten endast rätt till ytterligare ett examinationstillfälle.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Studenterna inbjuds till kursplanering innan kursen påbörjas. Efter halva tiden sker en muntlig mittkursvärdering och vid kursslut genomförs en enskild och skriftlig kursvärdering. Resultatet av utvärderingarna är vägledande för utveckling av kommande kurser och delges studenterna genom kursens kursrapport samt publiceras enligt högskolans rutiner.

Övrigt

Kursen ingår i Förskolläraryrket, 210 hp.

Bilaga: Litteraturlista för Barnet och förskolan - förskoledidaktiska aspekter (11FK20)

- Arnér, Elisabeth (2009). *Barns inflytande i förskolan: en fråga om demokrati*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (95 s)
- Broberg, Malin, Hagström, Birthe, Broberg & Anders (2012). *Anknytning i förskolan: vikten av trygghet för lek och lärande*. Stockholm: Natur och kultur (310 s)
- Carlberg, Camilla, Granberg, Ann & Lindfors, Helena (2012). *Småbarnens egen läroplan: Lpfö 98/10 tolkad utifrån 1-3 åringars behov*. Solna: MacBook (24 s)
- Doverborg, Elisabet & Emanuelsson, Göran (2006). *Små barns matematik: erfarenheter från ett pilotprojekt med barn 1 - 5 år och deras lärare*. 1. uppl. Göteborg: NCM, Göteborgs universitet (190 s)
- Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur (223 s)
- Emanuelsson, Göran & Doverborg, Elisabet (red.) (2006). *Matematik i förskolan*. 1. uppl. Göteborg: NCM/Nämnen, Göteborgs universitet (110 s)
- Forsling, Karin (2011). Digital kompetens i förskolan. *Kapet: Karlstad universitets Pedagogiska Tidskrift*, årgång 7, nr 1, 2011. Karlstad: Institutionen för utbildningsvetenskap, Karlstads universitet, s. 76-95. Tillgänglig: www.diva-portal.org/smash/get/diva2:490546/FULLTEXT01.pdf (19 s)
- Halldén, Gunilla (red.) (2007). *Den moderna barndomen och barns vardagsliv*. Stockholm: Carlsson (Kap. 3-4, 6) (60 s)
- Hermerén, Göran (2011). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet, kap. 2.3, kap. 4.4.4. Tillgänglig: www.cm.se/webbshop_vr/pdf/2011_01.pdf (6 s)
- Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (red.) (2009). *Leka för att lära: utveckling, kognition och kultur*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (256 s)
- Johannesen, Nina & Sandvik, Ninni (2009). *Små barns delaktighet och inflytande: några perspektiv*. 1. uppl. Stockholm: Liber, kap. 1-4 (45 s)
- Johansson, Eva (2003). Möten för lärande. *Forskning i fokus*, nr 6. Stockholm: Skolverket (250 s)
- Johansson, Eva & Pramling Samuelsson, Ingrid (2001). Omsorg - en central aspekt av förskolepedagogen. Exemplet måltiden. *Pedagogisk forskning i Sverige 2001*, årg. 6, nr 2, s. 81-101 (21 s)
- Källander, Susann (2013). *Appknapp - peka, leka & lära i förskolan*. Stockholm: Stockholms universitet. Tillgänglig: appknapp.se/slutrappport/SV_rapport_appknapp_slutversion.pdf (7 s)
- Lacerda, Francisco (2008). Språkets begynnelse: att härleda lingvistisk struktur ur löpande tal. *Dyslexi*. Vol. 13, nr 3, s. 11-17 (7 s)
- Läroplan för förskolan Lpfö 98*. [Ny, rev. utg.] (2010). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2442> (16 s)
- Löfdahl, Annica, Hjalmarsson, Maria & Franzén, Helena (2012). *Förskollärares metod och vetenskapsteori*. Stockholm: Liber, kap. 3, 5 och 7 (35 s)
- Løkken, Gunvor, Haugen, Synnøve & Røthle, Monika (red.) (2006). *Småbarnspedagogik: fenomenologiska och estetiska förhållningssätt*. 1. uppl. Stockholm: Liber, kap. 4-5 (32 s)
- Molander, Kajsa (2011). *Leka och lära matematik ute: [förskola.]* 8. uppl. Vimmerby: Outdoor Teaching (120 s)
- Pramling Samuelsson, Ingrid & Asplund Carlsson, Maj (2014). *Det lekande lärande barnet: i en utvecklingspedagogisk teori*. Kap. 5, 6 och 8. 1. uppl. Stockholm: Liber (36 s)
- Pramling Samuelsson, Ingrid, Sommer, Dion & Hundeide, Karsten (red.) (2011). *Barnperspektiv och barnens perspektiv i teori och praktik*. Stockholm: Liber (288 s)
- Rubinstein Reich, Lena & Wesén, Bodil (1986). *Observera mera!* Lund: Studentlitteratur (79 s)

Sandberg, Anette & Vuorinen, Tuula (2007). *Hem och förskola: samverkan i förändring*. 1. uppl. Stockholm: Liber (130 s)

Sheridan, Sonja, Pramling Samuelsson, Ingrid & Johansson, Eva (red.) (2009). *Barns tidiga lärande: en tvärsnittsstudie om förskolan som miljö för barns lärande*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis. Kap. 5, 9-10, 12. Tillgänglig: hdl.handle.net/2077/20404 (97 s)

Svenska skrivregler (2008). 3., [utök.] utg. Stockholm: Liber (263 s)

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön: Från ord till mening*. 2., omarb. uppl. Lund: Studentlitteratur (Kap. 3-6) (107 s)

Thisner, Annika (2007). *Matte på burk: en arbetsmetod för förskolan*. Stockholm: Sveriges utbildningsradio (96 s)

Wallin, Karin (2003). *Pedagogiska kullerbyttor: en bok om svenska barn och inspirationen från Reggio Emilia*. Stockholm: HLS förl. (131 s)

Wasik, Barbara A. (2010). What Teachers Can Do to Promote Preschoolers' Vocabulary Development: Strategies From an Effective Language and Literacy Professional Development Coaching Model. *The Reading Teacher*. Vol. 63 nr 8, s. 621-633 (13 s)

Öhman, Margareta (2003). *Empati genom lek och språk*. 2., [aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber (252 s)

Tillkommer aktuella artiklar och referenslitteratur.

Referenslitteratur

Perspektiv på barndom och barns lärande: en kunskapsöversikt om lärande i förskolan och grundskolans tidigare år. (2010). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: www.skolverket.se/publikationer?id=2393 (234 s)